

CDR. 208.
M. 208.7.

V
g
1207

EPISTOLA
LVCIFERI AD SPIRI-
tuales círciter ante Annos Cen-
tum, ut ex codicis uetusitate
apparet, descripta. Au-
tore Nicolao
Oren.

Rom. i.

Quapropter etiam tradidit illos De-
us per cupiditates cordium suorum in
immundiciam, ut ignominia afficiant
corpora sua inter se mutuo, qui commu-
tarunt ueritatem eius mendacio, & ue-
nerati sunt, colueruntq; creaturas su-
pra creatorem, qui est laudandus
in secula. Quamobrem tradi-
dit eos Deus in cupidi-
tates ignomini-
osas.

1549

14

858.700

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

CHRISTIANO LECTO, ri sinceram Christi cognitionem & constantem eiusdem confessionem Matthias Flacius Illiricus.

L A N E H O R R I B I L E
est & uix credibile esse ali-
quos homines mentis com-
potes, qui scientes & uo-
lentes omnipotenti Deo se-
se opponant & in æternum
exitium ruant. Atqui expe-
rientia nos redarguit, Videmus enim ministros
Antichristi, qui spirituales vocantur (Loquor in
genere, non nego esse inter centum unum aut al-
terum bonum, qui illum statim & furores ex ani-
mo oderit) ita omnes suas actiones & uitam
componere, ac si ex professo hostes Dei & plane
ipsissimi dæmones infernales essent.

Nam primum quæso fidem ipsorum cogite-
mus, nonne omnes aut penitus sunt Epicurei, qui
nullum Deum curent praeter uentrem, ut Cyclops
apud Euripidem de se gloriatur, aut certe, cum
sint Hypocritæ, plane Diabolico odio ardent con-
tra Filium Dei. Prioris sit hoc unicum satis euia-
dens argumentum, quod cum iurauerint perpe-

quam castitatem, tamen non solum se sine intermissione libidinibus contaminant, contra suum iuramentum, sed etiam illis suis turpitudinibus commaculati & contaminati, audent secure suam missam pro aliquot nummulis celebrare, in qua aiunt se Filium Dei Patri creatori cœli & terræ offerre.

Hic tu mihi Christiane lector consydera, num is ullum Deum uiuum esse putet, qui tam fœde pollutus tam temere in tanta re audet cum tam multipliciter offenso Deo agere, ac non uereatur ne se protinus fulmine ad ima tartara protrudat.

Posterioris uero, id est odij Hypocitarum contra Christum, hoc certum iudicium est, quod cum sciant eum esse unicum Mediatorem & saluatorem, à Patre humano generi propositum per quem pœnitentes fide Deum placent & salui sunt, tamen plane pati non possint indicari misericordiis hominibus hunc esse unicum Saluatorem, nec esse ullum aliud nomen sub cœlo datum, per quod queant salui fieri, sed extruso Christo se mediatores eius loco collocant, se suis missis, officijs, bullis, cucullis, alijsq; suis sanctissimis supererogationis operibus ad se confugientes ab ira Dei, potestate Diaboli & inferno liberare, ac in Dei gratiam aeternamq; salutem perducere posse. Longe facilis

Facilius te ferent in multis locis papistici spirituales, si Deum Blasphemaueris, quam si Christum esse unicum nostrum seruatorem asserueris. Iudeos sine intermissione Christum Blasphemantes, Hostes Euangeli libenter, Christianos vero credentes non esse aliud nomen sub cælo et ferro et igni persequuntur.

Quin etiam sacrilegis uocibus saepe Satanicum uirus in corde latens patefaciunt, ut Auguste in comitijs quidam Episcopus exclamauit: Si haberem Paulum, ego cum de arbore suspendarem: et Monachus quidam ordinis Benedictorum in monasterio, quod uocatur in monte prope Madeburgum cum moneretur ab alijs monachis rectius sentientibus, ne ita pergeret resistere doctrinæ Euangeli iam denuo beneficio Dei instauratae, cum certum esset eam esse perpetuam uocem Spiritus Sancti per Patriarchas, Prophetas et Apostolos Christum mundo Euangelizantis, tandem in hac furiosas uoces erupit, quid mihi cum Christo et eius Euangilio, ego legem seruo, et per eam seruari uolo, Sed tamen is furoris sui ibidem statim subitanea morte poenas dedit. Tale Diaboli cum uirus odij contra Filium Dei omnibus temporibus fuit, est, et erit in corde omnium Hypocritarum, dolent enim se de officio et dignitate

mediatoris deponi, & Christum in ipsorum locum
subrogari.

Sed haec de eorum fide ac prima tabula, iam
etiam in secunda tabula examinentur. Num quæ-
so isti proximum, parentes aut patriam diligunt,
qui iam longo tempore in hoc extreme sudarunt,
ut monarcharum gladios à Turcis in Christianos,
ciues & consanguineos suos conuerterent, nuncq;
tanquā re optime gesta triumphent, quod tandem
peregrinam eamq; crudelissimam & turpisimam
gentem in propriam patriam adduxerint, eamq;
omnia uastantem, contaminantem & in seruitu-
tem redigentem proprijs oculis cernant. O fer-
rea uel potius infernali ueneno imbuta pectora.

Porro de luxu libidinibusq; eorum nihil satis
dici potest, quod etiam ipse Sadoletus saepe est
fassus, affirmans Lutherum nunquam satis de tur-
pitudinibus spiritualium dixisse. Nam, ut omitta-
mus alia turpiora, uel hoc unicum iam consyde-
retur, quod recens Episcopus quidam (quod com-
pertum est) cum aliquot Canonicis ministrante
nuda conuiuatus est.

Plane Diabolorum uitam hic in terris tur-
pisima ista monstra, non iam homines uixerunt.
& uiuunt mendacijs, ut in ipsorum iure & doctri-
na apparet, homicidijs, dum inter Christianos sine
intermis-

intermissione bella crient, & turpisimis libidinibus, & contaminatissima uita plane incarnatos Diabolos ita ad amusim expresserunt, ut dicas eos à patre suo Sathanā sic eductos & educatos esse.

Ea de re quandam Epistolam Luciferi ad spirituales nuper Madeburgi in monasterio minorum (quam uolenti semper ostendemus) circiter ante annos 100 descriptam, & à quodam Nicolao Oren compositam inueni, publicare eam uolui, ut etiam hinc omnes pīj animaduerterent, Antichristi ministros iam longo tempore ita uixisse & egisse, ut homines ἀυτοκταντός (ut Paulus loquitur) decet, id est, ut faciunt ij, qui sciunt se scelerate agere, nec dubitant, quin ad aeternum exitium destinati sint, ac idco in hac uita dies bonos habere uolunt & iuxta uulgare proverbiū, nur wol die helle verdienen / id est, mensuram cumulatim implere. Atq; tales immundi spiritus, si Dijs placet, uolunt esse nostrarum animarum Pastores, nobisq; aeternæ salutis uiam commonstrare. O calamitatem Ecclesiae, & Epicureum furorem cœcitatemq; illorum, qui se iam talibus lupis ultro pascendos, regendos ac uorandos præbent.

Nullum ò profecto maius malum in hac uita homini accidere potest, nec ulla grauiori pœna diuina quisquā puniri, quā si ita in reprobū sensum

A 4c trāda=

tradatur, ut sciens & uolens, tum Filium Dei
Christianosq; persequendo, tum uero & in reli-
qua uita turpissime uiuendo Diaboli hostis Dei
uitam referat, hæc enim ea pœna est, qua teste
Paulo summi idolatræ puniuntur.

Proinde omnes, qui timent Deum & saluari
cupiunt, execrentur & detestentur eos, in quibus
tales diuini iudicij notas conspicunt, nec ada-
mirentur corum fluxam fœlicitatem, nec se
eis ullo modo adiungant, sed fugiant, &
toto pectore abhorreant ab eis, ne
forte una cum eis incendio ire
Diuine conflagrent.

• • •

EPISTOLA LVCIFERI, ad prælatos Ecclesiæ.

Lucifer princeps tenebrarum, tristiciæ profunda regens, Acherontis imperator, Dux Erebi, Rex Inferni, rectorq; Gehennæ, uniuersis socijs regni nostri, filijs superbiæ, qui gloriantur cum malefecerint, & exultant in rebus peñimis, præsertim Modernæ Ecclesiæ principiis, Prælatis, Canonicis, senioribusq; & singulis alijs à quibus egressa est iniquitas, de quibus Christus per Prophetam dicit, Odiui Ecclesiam malignantium. Salutem, qua Ioab salutauit Abner, quam uobis optamus nostris mandatis parentibus.

Quia ex patre Diabolo estis ex opera patris uestris facitis, & prout incepistis legibus parcere. Sathanæ omnia in malum interpretantes, & nostri iuris præcepta, quæ sunt mœchari, adulterari, fornicari, & his similia, iugiter obseruantes, contradicentes per nostram tyrannidem ex potentiam appellatione postposita compescendo. Dum siquidem Christi uicarij, quibus prout uobis placet, dicitis, recedite à nobis, scientiam uiarum uestrarum nolumus. Ipsi inquam sequentes Christi uestigia, signis ex uirtutibus constantes, & de-

A § gentes.

gentes sub quadam uita paupere, uobisq; despe-
cta, per ipsorum prædicationes & opera effe-
runt enim quod docuerunt, quemadmodū ex uita
& doctrina Christi magistri sui, aduersarij uero
nostrī, habuerunt (uos uero legem nostram se-
quentes, in hoc nobis charissimi, id quod à uobis
dicitur, opere implete minime curatis, eo testante,
qui dicit, Dicunt enim & non faciunt) ferme to-
tum mundum à nostræ tyrannidis iugo ad suam
conuerterunt doctrinam, & uitam in nostri tar-
tarei regni illusionem magnam, & contemptum,
nec non est nostræ iurisdictionis non modicum
præiudicium, damnum interesse & grauamen,
non uerentes nostram lædere personam, socio-
rumq; nostrorum, atq; terrificam nostri status
maiestatem, fundati enim erant super firmam
petram Christum Iesum. Illo nanq; tempore
nulla recipiebamus à mundo tributa, nec con-
cursu solito cateruatum ueniebant ad nostri bas-
rathri limina, sed via declivis, lata, & aperta,
que ducit ad mortem sine ullo strepitu mane-
bat, nullis miserorum gressibus conculcata, to-
taq; curia nostra uacans erat, & feriata, ulu-
labat Infernus gemens, anxius, & spoliatus.

Vnde nostri pectoris impaciens feritas
sentiens

sentiens se multipliciter grauatam, timensq; for-
tius per predicos CHRISTI uicarios posse
grauari. Ipsa grauamina ultra ferre non uo-
luit, nec potuit amplius, sed praeauentes in po-
sterum, obuiando periculis habitoq; prius super
hac uersutia peritorum ac nostrorum consor-
tium generali concilio, qui se in omni astutia ul-
tra CHRISTI uicarios & sequaces eorum
merito extolli affirmabant, ad uos, qui moder-
nis temporibus Ecclesiæ prefidentis, attendentes
quod dicitur, quod à multis & expertis quæri-
tur, facilius inuenitur, prouocauimus appellan-
do. Vos itaq; amici, iniquitatis principes, in-
fideles, socij furum, qui pronunc regnantes, &
dominantes Ecclesiæ preefstis, iustificatis impi-
um, accipiendo munera peruertitis iudicia, sicut
aduersarius noster Christus de uobis dixit: regna-
uerunt, sed non ex me, quos per nostram inexplica-
bilem astutiam atq; potentiam qua dominamur à
mari usq; ad mare loco iudicali presidere feci-
mus, ut dimatis & euellatis omnem plantam non-
ferentem fructum in nobis, secundum nostra decre-
ta ac in fauorem partis nostræ male processum &
bene appellati pronunciatis. Super quo gratias uo-
bis & laudes quibus potimur dicimus perimmēsas,

O per-

O per amandi & prædilecti nostri ambassiatorum
Prælati & Domini Ecclesiæ nuncupati, qui om-
nia pro viribus adimpletis, quæ in oculis nostris
placita sunt & accepta.

Idcirco uos merito uestra exigente malitia
loco predictorum aduersariorum nostrorum Apo-
stolorum & cæterorum sequacium corum uolu-
lumus præferri. Vos enim desideratis præesse, sed
non prodesse, & quorum non zelatis salutem
subiectionem ipsorum ambitiose uobis uendica-
tis. Collata enim uobis dignitas non efficit uos
dignos, sed potius uos fures, latrones, debachato-
res & indignos, ostendit.

Aduersario nostro Christo, semel omnia reg-
na mundi promisimus, si cadens in terram nos
adoraret, ipse uero noluit dicens, quod regnum
suum non esset de hoc mundo, non uenit ministrari,
sed ministrare, & fugit, quando turbæ in rea-
gem temporalem ipsum uoluerunt eligere. Vos
autem conciues nostri, primos accubitus petitis,
salutationes hominum in plateis & in foro ama-
tis, nomine Rabi ab omnibus & honorari & uo-
cari desideratis. Vos enim estis, qui de statu gra-
tiæ cecidistis, de gaudio in mœrorem, de uita in
mortem, & nobis nostrisq; satellitibus in terris
ministran-

ministratis, pro nostro libitu atq; posse uestro.
Impleta est in uobis promissio dicens, ibunt in
progenies patrum suorum & in æternum non ui-
debunt lumen. Iam enim per uos terrena habentur
imperia, quæ uobis tanquam nostris fidelibus con-
tulimus & in alijs legitimis negotijs uices nostras
in terris uobis committimus & commisimus do-
nec eas ad nos duxerimus reuocandas. Ipse enim
impugnator noster Christus de uobis dixit, ut sci-
tis: Venit enim princeps huius mundi &c. & sus-
per omnes filios superbiæ uoluit nos regnare, cu-
ius regni non erit finis.

Subiicabantur itaq; principibus huius seculi
in temporalibus uitæ aduersarij nostri ante dicti,
scilicet Martyres, Prophetæ, Apostoli, Confesso-
res, Virgines, & similes periculo mortis se pro
iusticia exponentes, uos autem commessionibus
& ebrietatibus dediti, gulas uestras incessanter
perfunditis dicentes, O quanta patimur pro Ec-
clesia Dei, imo potius pro morte æterna, deuora-
te & inebriamini & ad placitum uestrum uiuite,
repentinus enim super uos ueniet interitus.

Docebant etiam viri amici Christi supra nu-
merati non solum ore, uerum etiam opere dicen-
tes, subiecti estote omni humanae creaturæ propa-
ter Dc

ter Deum siue regi tanquam præexcellenti ex cœ
sternatur, Obedite præpositis uestris. Sic enim
magister eorum fecerat, cum præceperat dicens:
Reges gentium dominantur eorum, et qui potes-
tatem habent super eos benefici uocantur, uos au-
tem non sic, non enim expauescatis in altum cor-
nu uestrum extollere, aut contra Deum et sanctos
iniquitatem garrulare, et sicut prædiximus, ad-
uersarius noster Christus detestabilem et inopem
uitam gerebat in continuis laboribus et ærumnis,
Vos autem non sic, iam enim pomposi, incestuosi,
auari, luxuriosi, ambitiosi, iam ipsis primis patri-
bus non solum dispare, sed penitus contrarij tam
in moribus quam in uita, ipsisq; in derisum et in
similitudinem improprij habentes, super om-
nes elati et omnia possidentes, singentes uos pau-
peres et mendicantes. Effecti autem estis inopes
ueri census et pecuniae scilicet gracie et uite
æternæ.

Nec redditis Cæsari, quæ sunt Cæsaris, nec quæ
sunt Dei Deo, sed tantum uobis in bursatis, imo se-
cundum nostra decreta utriusq; gladij iurisdicti-
onem exercetis, uos mundanis immiscentes, secula-
ribus negotijs implicati, nobis militantes, occidi-
tis animal, quod uicturum erat, et quod uiuere
non potuit, uiuificare laboratis et depaupertatis
miseros, gradatim ascenditis od culmen honoris,
demumq;

demumq; ligatis manibus & pedibus præcipitan-
di in locum horroris, potentes enim per nos effecti
nobiscum patiemini tormenta, potentes uos ad su-
arum dignitatum uestigia, per me excogitabiles
prædictas, & fallaces fabricas, per hypocrisim, per
adulationes & mendacia, per proditiones & per-
iuria, per fraudes, symonias, & cæteras nequitias,
nequitias, inquam quas oculus non uidit, nec au-
sui audiuimus, neq; in cor hominis ascenderunt ue-
trosp; gradus profundiores extenditis quam nos-
stæ furiæ infernales excogitare possint, cum au-
tem illuc erecti estis non sufficit, sed estis famelici
plus quam antea. Quapropter de malo in pe-
ius festinantes, pauperes opprimitis, imo audire
renuitis.

Pauper cum non habet quod offerat, non
solum audiri contemnitur, imo contra ueritatem
uolenter opprimitur & confutatur. Si enim
pauper pro iusticia & iure suo uobis supplicat
subauditio. Si uero pro se & pro iusticia sua iux-
ta ac leges adducere nititur, dicitis, tace tu riuale
de nescis, quæ profers contra stilum & modū pa-
latij nostri & curiæ nostræ: Si uero stilū & curiæ
modum allegauerit, respondetis recede quid uisa
Nōne tu cōtra leges & canones instare formidas?

Et sic

Et sic quamcunq; uiam pauper elegerit, semper
uos contrarium souere consueuistis.

Omnia rapitis, totum peruerritis, inflati sua
perbia, similes pomparum, baiulis luxuriose, ui-
uentes in delitijs, & facinoribus corporalibus du-
citis uitam uestram.

Vocatis, celebratis nomina uestra in terris,
uos patres & Deos sanctos & sanctiss: appels-
lando, Nomina enim uestra delecta sunt de libro
uiuentium, & cum iustis non scribentur. Bona au-
tem, quæ aut uiolenter rapitis, aut per abusiones
surripitis, aut fallaciter extorquetis, & falso ti-
tulo possidetis contra Deum & iusticiam quæ pro-
fusentatione pauperum Christi, quos odimus, fu-
erunt antiquitus congregata, in usus uestrros &
uobis placita expenditis, inde meretrices, garcio-
nes ociosos & inutiles, atq; lenonum turbas nu-
tritis, canes, nisos, accipitres, falcones pascitis
(qui pascere deberetis pauperes) cum quibus
equitatis, pomposi ueluti magni principes ince-
ditis aliter, quam illi sacerdotes primitiæ Eccles-
iae, uestibus mollibus mire, uarie disponitis, ac mi-
risice exquisitis, non sicut ille, qui induebatur ue-
stitu de Camelorum pilis, sed sicut diues ille, qui
induebatur purpura & bisso.

Vobis ædificatis palatia more Babiloniorum,
omni

omni amoenitate & pulchritudine spectabilia,
comeditis delicata, bibitis uina fragrantia, omni-
um curiosa ex lasciuitate acquisita, ut prodeant
quasi ex adipe iniquitas uestra, non sicut Sacer-
dotes ueteris legis, qui uinum & siceram non bi-
bebant, nec sicut ille, qui locustas & mel sylvestre
edebat, sed sicut diues ille, qui epulabatur quoti-
die splendide, qui quidem sepultus est in inferno,
Cuius in contubernio uos uolumus esse Principes
indubitanter. Thesauros ex usuris, turpelucris,
simonijs, falsatijs, ex iniquitate & nequissime ac-
quisitos adunatis, Non sicut ille qui dixit argen-
tum & aurum non est mihi, Vos aurea secula re-
parastis, uos uiam miseriæ & tenebrarum in stra-
tam publicam, & uiam regiam reformastis.

O societas gratissima demonibus, uobis olim
per prophetas promissa, & ab ipsis pristinis tem-
poribus & antiquitus reprobata, dum te Christus
uerificauit synagoga Sathanæ & te designauit
per meretricem magnam, quæ fornicata est cum
regibus terræ facta de matre nouerca, de sponsa
Christi adultera, o malorum admuentrix, bono-
rum desolatrix, uanitatū imperatrix, Confractæ
sunt mammæ pubertatis tuæ, quæ non erubescit,
sicut ignis in spinis iniquitas, Charitatem tuam
primam reliquisti, nobis infernalibus adhœsti,

B

dicis

dicis enim non cognoscet Dominus nec intelliget
Deus Iacob, alijs quoq; uiam mortis & laqueum
interitus demonstrasti, ipsoſq; ut adorarent Deos
alienos, et eis seruirent informasti, o dilecta no-
stra babilonia, o ciues & consortes nostri amici &
fautores charissimi, qui huc de Ierusalem transmi-
grasti, uos merito diligimus, uobis applaudimus,
uosq; nobiscum in perpetuum potabitis Calicem
Babylonis.

Leges namq; Simonis Petri aure surda præ-
teritis ad similitudinem aspidis, aures suas obtur-
rantis ad incantantis uocem, Et leges Simonis mar-
gi amici nostri præcipui regnum nostrum ampli-
antis, puta symonijs, superstitionibus, maleficijs,
præu tricationibus, dolis, fraudibus, subtilissimis
tautelis, ultra omnes dæmones uos ingeritis, ipsaſ-
q; cunctas ad unguem & publice exercetis, in
templo Dei uendentes & ementes spiritualia, &
contra Christi præcepta, distribuitis beneficia &
honores, & hoc aut prece aut fauore, aut pre-
cio, qui plus dederit, citius accipit, aut pro turpi
scrutio in penso seu impendendo, & fauore diui-
tes accipitis, & pauperes refutatis, licet magis
dignos & iustos, reprobantes dignos & indignos
indigne promouentes ad beneficia & Ecclesiasti-
cas dignitates, ut puta, lenones, garciones, mechan-
tes, do-

tes, dolosos, cauteulosos, malitiosos, susurrosos, in-
nequitijis uestris similes, uobis assistentes, aut ue-
stros nepotes, amicos, aut filios proprios ex illici-
to coiu procreatos, ad haereditatem sanctuarij
Dei et patrimonij crucifixi euocatis, et uni por-
co et indocto multas confertis dignitates, quo-
rum minimam probo, pauperi, et docto denegatis,
simulantes uos ignorare quid dicatur.

Quomodo in pascua diuinorum eloquio-
rum educet greges Dominicos pastor idiota per-
sonam accipitis, et munera non curantes quod
scriptum est, personarum non est acceptor Deus,
curam habentes pecuniarum et prouentuum non
animatorum, Domum Christi speluncam latronum
fecistis. Circuit enim latenter uestra sauitia, ut
rapiat pauperes, et insidiatur quasi Leo rugiens
in spelunca sua, omnis abusus, cautela, fraus, dolus,
omnis extorsio in foro uestro plus centies ex-
ercetur, quam apud seculares, statuitis leges
et eas minime tenetis, sed hoc solum facitis,
ut pauperes et alios exactioare possitis, o
filij perditionis socij nostri charissimi, nun-
quam parcet uobis oculus Domini in die tri-
bulationis, totamq; uestram dispensationem ad
libitum nostrum dispensatis, et omnes laudabiles

ritus dissipatis, scurrilitates, leuitates, cachinnationes, derisiones, & similes turpes actus diligitis, & fouetis.

Insuper uobis qui regere habetis curam animarum uidelicet Episcopis, Archidiaconis, Decanis prioribus, plebanis &c. non sub silentio uolumus hoc nostrum decretum subticeri, Vos enim estis qui permanistis nobiscum in tribulationibus nostris, ideo nos disponemus uobis habitacionem uestram ab æterno præordinatam in profundo inferni, non enim uolumus nos latere edictum, per uos enim omnia genera scelerum perpetrantur, in hoc nobis plurimum & summe placentes, uos namq; cœci ductores cœcorum, qui de nocte tractatis incestuosam filiam ueneris, & de mane in altare filium uirginis, qui potationibus & crapulis dediti adhuc ructates & semi crudi acceditis ad celebrandum, osculantes ipsum, coram cuius facie non estis digni stare.

Ideo aduersarius noster Christus dicere potest,
O Iuda osculo Filium hominis tradis, & non solum haec de uobis, qui curam animarum geritis, sed & de alijs omnibus nostris charissimis, qui ad sacerdotalem dignitatem aut propter bene uiuere, aut propter ociari, uel honores, aut propter quodcumq; peculium corporis indigne inuolastis, & quo-

et quotidie corpus Domini indigne tractatis.
Ideo, cū dicitis, orate pro me, respōdit Christus ad-
uersarius noster, oratio tua fiat in peccatum, Cum
uerba in Canone recitatis, in faciem Christi spu-
itis: Cum corpus sanctificatis et eleuatis, impio
pugno percutitis, cum manibus immundis corpus
Christi pertractatis, dicit Christus, Manus traden-
tis me est mecum in mensa, Cum diuiditis Sacra-
menta, sacram hostiam tunc crucifigitis. Cum in-
digne sumitis, dicit uobis, quæ utilitas in sanguine
meo, tum descendero in corruptionem, id est in
tuam damnationem.

Vos namq; , non Sacerdotes sed blasphemii,
non rectores sed electores à conspectu altissimi es-
tis animarum. Multum enim et potissimum nostro
seruitio insulatis quamcunq; ad destructionem fi-
dei Christianæ. O præuaricatores et serui ne-
quam, o genimina uiperarum, O dispersores
animarum, quis dabit uobis iram Dei effugere,
quæ super uos uentura est? quam rationem red-
detis de uillicatione uestra in die furoris Domini
aduersarij nostri? Tunc incipietis dicere monti-
bus, cadite super nos, et collibus operite nos, quis
nanq; uobis erit refugij locus, aut quis stabit ad
excusandum uos? accusatores innumerabiles ha-
bebitis non excusatores, tunc tempus retributionis
et uindictæ ueniet, O miseri, miscris miserabili-
ores.

B 3

Ideo,

Ideo nostrum est salubre uobis consilium,
ut ad placitum uiuatis dum tempus habetis. Nos
enim stabimus pro uobis, ut sub umbra alarum
nostrarum colligamini, non enim capillas perde-
tur de capite uestro, Venit autem ex malitia ue-
stra, ut iam layci per maxime hæsitent in fide, et
si sibi quid quandoq; prædicatis, licet negligenter et raro, tamen non credunt, cum manifeste
quemlibet uestrum conspicunt contraria operan-
tem. Ipsis namq; eleemosinas, missas et offertoria
et similia imponitis pro commodis, ut facietur et
adimpleatur nequitia et malitia uestra, Vos uero
raro et rarißime eleemosinas, ieiunia et similia
absignatis. Et si contingat, uos missas celebrare,
no ex deuotione, sed ex exactione, uel ex affucfacti-
one ipsas dicitis, uos namq; peiores estis iuda, qui
Christum pro 30 denarijs uendidit, uos autem in
plateis, in foro, et ubilibet constituti, Christum
tanquam uenalem pro uno denario exhibetis, di-
centes in persona Iudæ: Quid uultis mihi dare
et ego uobis missam cantabo, at illi constituerunt
ei unum denarium. Ecce quomodo uos Christum
uilipenditis, quem in foro Ecclesiæ uno denario
offertis. Vnde de uobis dictum est, Sacrifici-
um et holocaustum uestrum nolo, abominationis
est enim mihi.

Quam

Quamobrem laici quibus præestis, in ani-
marum periculum non modicum sequentes ue-
stra exempla, iam ut plurimum nostris utuntur
regulis, irruentes in plagas uitiorum, dicentes :
Nos commanebimus ipsis in morte, quibus in vita
congaudemus. Non enim soli erimus si deglutiue-
rit nos infernus, et hæc desperatio per uos adue-
nit, qui præestis animarum curis, iam ad firmatas
barathri ædes assidue maxima ipsorum confluit
multitudo. Vos namq; immerito et negligenter
Sacramentorū usum quodammodo in abusum con-
uertistis. Sacramenta enim pro fidelibus sunt insti-
tuta, et per Christum data, uos autem indifferen-
ter usurarijs, fornicarijs, publicis maleficijs, here-
ticis datis, et scismaticis et quibuscumq; adueni-
entibus, si saltem uobis pecuniam uel aliquid eo-
rum substantiæ uobis impertiuerint, ut impleatur,
quod dictum est per uos, date nobis et orabimus
pro uobis.

O generatio exasperans et peruersa, no-
bisq; semper promouenda et diligenda, iam au-
rum tuū uersū est in scoriam, et uinum tuū mix-
tum est aqua. Hoc ipsum non solum qui pro curis
animarum positi estis, uerum etiam qui sub pretex-
tu habitus religionis, siue uestitu pictatis, ut sunt,

qui fratres appellantur nomine , pauci uero re,
quos uos mendicantes dicitis , ipsi enim laboribus
& inquietibus propter quod non mundanis deli-
tijs propter Christum abrenunciauerunt, propria
enim se habere non posse dicunt , sed communia.
Si autem aliquis forte census & redditus , quo pro
communitate se potiri dicit, in commune distribu-
ere mentitur , si quis requirit , ut distribuat , re-
spondit, desiste, quia haec pars me tangit, Sed quid
cum ad religionem pro Christi nomine aliquis se
petit assumi, ipsi dicunt , quantum dare potest, &
certam conuentionem cum ipso ineunt, antequam
ad religionem unquam procedat. Sed hoc palli-
are uolentes dicitis, Ecce pauperes sumus, habita-
tiones nostræ , Ecclesia & cœnobium nostrum ru-
inam minatur. Hanc igitur pecuniam pro re-
paratione & fabrica Ecclesiæ nostræ & familiæ
nostræ deputamus, nobis nihil retinentes. Dabi-
tur namq; sutori marca , braxatori marca , sar-
tori marca , rafiori &c.

O fratres , primos uos in palatio nostro ha-
bere uolumus, uosq; nostro conspectui semper assi-
stere, uos enim secundū quod dicat nostra maiestas
& nostræ Tyrannidis feritas assidue in nostris be-
neplacitis uos placabiles redditis. Quos enim
ipsi proprij plebani præmio duci absoluere à ui-
tijs perpetratis non arbitrantur indifferenter etc,
quoscunca

re,
us
li,
ia
a.
ro
u-
e=

re-
id
se
et
um
li-
a-
u-
re-
liæ
bi-
ur=

as
Bi-
tas
be-
im
ui-
tc,
llae.

quoscunq; recipitis non uerentes falcem mittere
in mensem alienam, sed semper dicitis, intrate
fures, latrones, prædones, usurarij, lenones, raptor-
es, malefici, hæretici, scismatici, adulteri, fornici-
carij &c. Et his similes, quos tempus non patitur
enumerare. Vos enim dilectissimi nostri non estis
pastores, sed fures & latrones, namq; non per
ostium sed aliunde ascenditis ouile ouium, uobis
non commissum, usurpantes id, quod ad uos mini-
me spectat, maxime pro muneribus quemlibet
quocunq; uinculo ligatum absoluere uos posse
dicitis. Et si inquiunt casum Episcopalem habe-
mus, aut maiorem, respondetis uerum est, sed nos
papali autoritate fungimur, quæ alias potestates
excellit &c. Populum decipitis & merito quia si
non absoluitis à crimine saltem ipsum quitatis ab-
ere.

Nos uero uobis & ipsis mutipliciter gratias
agimus & de stipendio uestro suo tempore uolu-
mus abundanter prouidere. In excelsis quippe
non habitabis, quia manus uestras à muneribus
non excutitis, Vos enim uestris susurrationibus &
suggestionibus, peruersisq; dogmatibus populum
de suis proprijs sacerdotibus abstribitis, quid tur-
pius? Vos continuas, simulatas, & longas orati-
ones facitis, Scriptum est, populus hic labijs me-
honorat, cor autem corum longe est à me.

Væ uobis Hypocrite, ue uobis Pharisæi, ad
uos namq; solum uestra deflere peccata, non in mis-
cendo uos curis animarum, spectat. Quomodo
namq; aliena poteritis distribuere, qui id, quod ad
uos pertinet non seruatis, regulam, quam pro-
missistis, munere adimpleatis, sed cautelose per-
fraudes & munera dispensationes obtinuistis, ita
ut minimum punctum Ecclesiæ uestræ non serue-
tis, sed dispensationes huiusmodi minime pro-
funt, quia nullum peccatum excusare possunt
prudenter autem incepistis & consueuistis, pro-
cedite. Tot enim animas ex omni genere &
uocatione, quæ sub cœlo est, quotidie transmit-
titis, ita quod capere minime possemus, nisi no-
strum Chaos insatiabile mille millenis faucibus
undiq; deglatiret, in maxima etenim parte nos-
tri imperij principatus per uos extitit refor-
matus, nobisq; damnum importabile est restitu-
tum, uos enim tartara nostra adimplere labo-
ratis, dicentes ad infernum nostrum, dilata os-
tuum & nos adimplebimus illud.

Vnde habemus uos multipliciter recommen-
dare & gratias rependere, nihilominus exhor-
tantes, ut perseveretis ulterius procedendo de ma-
lo in peius, sicut semper facere consueuistis, quia
per uos intendimus religionem Christianam san-
dalifarc,

dalisare, totumq; mundum sub nostram iurisdic-
tionem & seruitutem iterum reuocare, iam enim
præ multitudine, quam nobis quotidie destinatis,
adeo occupati sumus, multipliciter poenas infli-
gendo, quod præsentialiter uobis semper adesse
non possumus, sed exigente uestra malicia uo-
bis & uestris similibus histartarcis & obscuris
processibus commitimus uices nostras, & uolu-
mus uos fratres cappatos (quia omni malitia estis
pleni) nostros esse uicarios & ministros, qui in
etiam de missione propinquâ Antichristi cogi-
bamus, cui uiam optime præparasti & præpar-
atis, in nostrum tamen consilium, auxilium &
fauorem uos tanquam eminentiores consiliarii
os nostros tanquam uersutos, astutos & dolosos
sicut huc usq; susurrationibus, malis suggestio-
nibus & dolosis inuentionibus nobis adhærere
consueuistis.

Insuper & uobis, qui summum tenetis apia-
cem, Cathedram Petri regentes, consulimus
ad cautelam, ut intra principes seculi pa-
cem faceremus procuretis, sed tamen occulte
causas discordiae nutriatis, & sicut astute Ro-
manum destruxistis imperium, ita nec permittan-
tis aliquid regnum nimium ampliari, ne mul-
tum fortificati & pacem habentes uestrum
abusum.

abusum & maliciam consyderantes uelint deprimere uestrum statum, & à uobis auferre thesauros, quos apud uos pro Antichristo facimus reseruari, nec timemus per huiuscmodi publica scripta uos à nobis posse auerti, & uiam pœnitentiae arripere, atq; animo ab his malis cessare, cum sciamus pro certo quod obstinati cum arguuntur & mala eorum recitantur in malicia obstinatores fieri, & quia scimus uos & uobis similes iam per tanta mala nobiscum fœdus pepigisse nostramq; maliciam ut uestimentum induisse, ideo minime dubitamus, quin nostram uoluntatem, quæ semper mala est, adimplere conamini, ut hactenus consueuistis.

Propterea cum executioni huiusmodi nostri mandati alijs arduioribus curis deuoti personaliter semper interesse non possumus, uobis uniuersis & singulis, quibus præsens noster processus infernalis dirigitur præsertim uobis Ecclesiasticis patribus & sacerdotibus, qui summum apicem tenctis, cæterisq; inferioribus Prælatis, Episcopis, Archidiaconis, Cantoribus alijsq; spiritualibus & precipue uobis, qui iurisdictioni præstis spirituali, nec non omnibus alijs & singulis quos negocium tangit infrascriptum, puta religiosis sacerdotibus, clericis, militibus & nobilibus, burgensibus, negotiatoribus, mœchanicis, agricultoris, seruis,

seruis & Dominis, diuitumq; uxoribus & qui-
buscunq; ubilibet constitutis recommendatas uo-
lumus filias nostras charissimas uobis desponsan-
das, semperq; amplexandas scilicet symoniam,
hypocrisin, rapinam, usuram, dolum, fraudes
cautelam, susurrationem, derisionem, latrocini-
um, falsitatem, superbiam, auaritiam, luxuriam,
iram, gulam, inuidiam, acidiam, cœterasq; suas
sorores.

Volumus enim superioribus in Ecclesia Chri-
sti Papæ, Cardinalibus, Patriarchis, Archiepisco-
pis, Archidiaconis, Decanis, præpositis Canoni-
cis, cæterisq; descendendo præcipue committimus
dominam Symoniam, quæ uos fecit, uos exaltauit,
proprijsq; lactauit uberibus, & nutriuit, ipsam
non uocetis symoniam seu peccatum, quia omnia
uestra sunt, & quia estis de plenitudine potesta-
tis, potestis uendere, quia de uestro proprio sumi-
tur & soluitur, neq; superbiam existimetis super-
biam nostram, quia talem requirit magnificentia
status uestri, & qui nostri consortij & socij estis,
qui semper eminentiam & excellentiam cupiu-
mus, ambitiositate concomitante merito uos no-
bis conformetis, nec estis audiri, quia pro S. Petro
est, aut alijs S. Patronis uestris, quicquid congre-
gatis, legitimam causam allegantes, quia pro Ec-
clesia & patrimonio Christi hoc facitis.

Vos

Vos etiam uidemini sequi Christum in promouendo uestros, qui ad Apostolatum uocauit cognatos & notos, licet uocabantur ad statum pauperem & humilem, uos autem (ut nostri fratres & socij) uestros uocatis ad statum diuitiarum & superbiae, illi reliquerunt omnia, uos autem accipitis infinita, & si non facto, tamen cupiditate.

Nec uidemini inuidi, quia non uultis bona alijs, ne in successibus eleuentur. Nec dicemini acidiosi, quia ob hoc labori parcitis, ne inde indiscretione uos argui contingat. Quis audet uos dicere gulosos, quia corpus ad hoc nutritis, ut fortius Ecclesiæ seruire possitis, neq; luxuriosos nos existimetis, quia ad tempus uiuitis satis faciendo ueneri & etati & postea fortiter penter intenditis. Iracundos nemo uos dicat quia mala tolerare non uultis. Sicq; de similibus excusationem facietis.

Autoritatem quoq; ut melias possitis sub uirtutum specie uitia palliare, & liberius perpetrare, suademus, ut pro uobis allegatis & glossatis omnia uestro statui congruentia, & adducatis ad propositum semper autoritatem uestram & neminem permittatis aliquid contra uos dicere, & si quis prædicet contra uos & uestros, aut doceat, uel

ceat, uel se opponat, ipsum excommunicantes ui-
olenter opprime & a uobis tanquam hæreticus
condemnatur, tantumq; inde faciatis, ut locum
mereamini habere nobiscum, quem uobis præpa-
rauimus sub nostri habitaculi secretissimo funda-
mento, ubi nondum quis uenit exceptis maioribus
satrapis regni nostri, uobis autem singulariter re-
signatum.

Super omnia cætera habemus uos præcipue
incommendatos eò ludis nepharijs, malitijs mali-
tiosis & extraneis potissime uos in geritis, ut sunt
ludi alearum & taxillorum, quibus adeo intenti
estis, qui omnia quæ spectant ad uestrum officium
omittere non formidatis, non timctis quod scrip-
tum est, Clericus aleæ & taxillorum ludo deser-
uiens aut desinat, aut deponatur. Qui enim his di-
ctis ludis taxillorum intenti sunt, uel qui simplici-
ter taxillis iactant aut particeps & inspectores si-
ue cōputatores gehennali pœnæ omnes deputati
sunt.

In ipsis namq; ludis dictis decem committuntur
peccata, Primum est desiderium nefandi lucri,
ecce Cupiditas, Secundum est uoluntas spolian-
di proximum, ecce rapina, quæ non dimittitur
nisi restituatur ablatum. Tertium est usura ma-
xima quia uno die uno denario lucratur mille,
non enim deficit de plateis uestris usura & dolus.

Quartum

Quartum, uerba mendacia & odiosa. Quintum
est periurium et falsum testimonium, os enim quod
mentitur occidit animam. Sextum est blasphemia
& maledictiones sanctorum et Christi, eccc hære-
sis. Septimum corruptio proximorum, qui ad in-
spiciendum ludum accedunt, qui enim alteri ma-
lum exemplum præbet, duplii pœna erit punien-
dus. Octauum est contemptus statutorum Eccles-
iae. Nonum est amissio temporis. Decimum est
fraus & rixæ, quæ in ludis talibus sunt consuetæ.

De causis autem nefandis & secularibus uo-
bis prohibitis, quas quotidie tractatis non est opus
mentionē fieri, sed sufficit nobis tartareis quod ni-
hil agatis recta intentione, quod uestrum officium
concernit. Vos igitur amici nostri & socij nec
speratis futurum præmium nec formidatis æter-
num supplicium, ideoq; uitam, quam credatis, mi-
nime habetis, sed nobiscum mortem obtinebitis
sempiternam.

Secundam itaq; filiam nostram scilicet Hy-
pocrisin religiosis committimus, quibuscumq; qui
religionē in tonsura & habitu uix ostendunt, sed
in corde & in opere minime habent, propterea
remunerabimus eos, ueluti satellites nostros.

Tertiam autem filiam nostram, scilicet rapi-
nam ip-

nam ipsis nobilibus et militibus atq; armigeris de-
sponsauimus, qui pauperes spoliantes & oppri-
mentes, aliena rapientes, terræ despoliatores con-
stituuntur, quibus nedum temporalis excommu-
nicatio secundum leges debetur, sed & æternis
paenitentia nobiscum affligentur.

Quartam autem, filiam scilicet usuram, ip-
sis burgensibus & similibus in ocio uiuentibus ad-
iungimus, qui pecunias suas alijs accommodant,
ut participes sint non laboris, sed lucri, non dam-
ni, sed rerum.

Quintam uero filiam, scilicet dolum, uobis
prædilectis scilicet uobis negotiatoribus, merca-
toribus & similibus & specialiter deputamus cum
suis pedissequis, scilicet mendacio & periurio,
uos namq; duplices mensuras facitis, Vnam qua
expenditis minorem, aliam qua recipitis maiore-
rem. In loco obscuro, cum paruis fenestris, in
quibus uenditis, facitis ut defectus rei lateat emp-
toribus uestris. Væ igitur illis temporibus.

Sextam filiam scilicet sacrilegium, licet com-
munis sit omnibus, uobis tum & agricolis despon-
sare uolumus qui decimas, quas tenentur, subtra-
hant & quotquot possunt in agris & terris Eca-
clesiae occultant.

C

Septi-

Septimam uero filiam scilicet Falsitatem
seruis & ancillis damus, qui res Domorum suo-
rum negligunt, aut destruunt uel occulte subtra-
hunc, aut inutiliter dispergunt.

Octauam filiam scilicet Superbiam uxoribus
diuitiam præcipue coniungimus, quæ nouitates
adiuueniunt, & rara atq; spectabilia uestimenta
ferre uolunt. Cum enim uicinas habere aliqua
noua uiderint non dant requiem maritis suis die
noctuq; donec similia eis procurent, dicentes ipa-
sos uiros eas non diligere, sicut alij suas uxores.

Nonam uero filiam nostram omnibus dispon-
samus scilicet luxuriam omnibus communem esse
uolumus indifferenter. Quicquid autem dictis fi-
liabus nostris, suisq; sororibus & pedissequis im-
penditis nobisipsis impensum omnino reputamus,
promittentes certissime rependere obsequium ad
æternam damnationem. Datum apud centrum
terræ, in nostro palatio tenebroso, ubi nullus ordo
sed sempiternus horror semper inhabitat, ibi fri-
gus insuperabile, ignis inextinguibilis, fœtor in-
tolerabilis, uermis immortalis, tenebræ palpa-
biles, flagella cedentium, uisio dœmonum, confu-
sio peccatorum & desperatio omnium bonorum,
præsentibus cateruis mille millium dœmonum, ad
hoc spe-

hae specialiter uocatorum ad nostrum consistorium dolorosum. Snb nostri terribilis sigilli caractere in robur promissorum. Van leatis itaq; fœlicitate ipsa, qua uos conſyderamus & intendimus sine fine præmiare.

Amen.

Explicit Epistola Ni-
colai Oren.

M. Mat. Illyri.

Finita propemodum huius Epistolæ im-
pressione inueni præterea duos codices, in qui-
bus hæc eadem Epistola erat, In altero illo-
rum hæc in fine adiecta erant. Anno Domini
Millesimo quadringentesimo decimo Indictione
septima, Die uero quinta mensis Aprilis in
Florentia præsentes literæ fuerunt præ-
sentatæ Domino Iohāni Refferenda-
rio Iohannis Papæ 23. per fami-
liarem eiusdam Cortisani
qui statim datis lite-
ris fugit.

C 2

VEN.

UT VACUVM HOC EXPLERE
mus aliquot D. Bernardi loca de Diabo-
lica spiritualium uita apposuimus.

Cap. XVIII. De clamore pauperum ad
Pontifices. Vbi supra.

Clamat penuria pauperum. Clamant nudis.
Clamant famelici conqueruntur et dicunt.
Dicite pontifices in fræno, quid facit au-
rum? Nunquid aurum à fræno repellit frigus: si-
ue esuriem? Nobis fame & frigore miserabiliter
laborantibus: quid conferunt tot mutatoria uel
extensa in perticis uel plicata in manticis? No-
strum est quod effunditis: nobis crudeliter sub-
trahitur quod maniter expenditis. Et nos enim
Dei plasmatio Christi & nos sanguine redempti
sumus. Nos ergo fratres uestri. Videte quale sit de
fraterna portione pascere oculos uestrros. Vita
nostra cedit uobis in superfluas copias. Nostris ne-
cessitatibus detrahitur: quicquid accedit uanita-
tibus uestris. Duo deniq; mala de una prodeunt
radice iniquitatis, dum & uos uanitando perdi-
tis: & nos spoliando perimitis. Iumenta gradia-
untur onusta gemmis: & nostra non curatis cru-
ra nuda caligulis. Annuli, catenulæ, tintinabula:
& clauatæ quædam corrigiæ, multaq; talia tam
speciosa coloribus: quam ponderibus preciosa:
ularum.

mularum pendent cervicibus, fratrum autem la-
teribus: nec se micintia miserantes apponitis &
Huc accedit quod hæc omnia nec negotiationis
studio: nec proprio manuum exercitio uobis clar-
borastis: sed nec iure hereditario possidetis. Et
hæc pauperes modo quidem coram Deo tantum,
cui corda loquuntur. Nec enim audent aperte
causari aduersum uos: quibus interim pro sua ui-
ta necesse habent potius supplicare. Cæterum in
futuro stabunt in magna constantia aduersus eos
qui se angustiauerunt: stante quippe pro eis pa-
tre orphanorum & iudice uiduarum. Ipsius enim
tunc vox erit. Quamdiu non fecistis uni de his mi-
nimis meis: nec mihi fecistis.

Cap. XXVII. De peruersitate quorundam pre-
latorum. Super cantica sermone. 77.

Non omnes sunt amici sponsi: quos hodie
sponsæ hinc inde assistere cernis, & qui (ut
uulgo aiunt) eam quasi addextrare uiden-
tur. Pauci admodum sunt qui non quæ sua sunt
querant: ex omnibus caris eius. Diligunt mune-
ra: nec possunt pariter diligere Christum: quia
manus dederunt mammonæ. Intuere quomodo in-
cedunt nitidi & ornati: circumamicti uarietati-
bus tanquam sponsa procedens de thalamo suo.
Nonne si quempiam talium repente ciminius pro-

C. 3. cedentes.

cedentem affixeris sponsam potius putabis quando
sponsæ custodem? Vnde uero hanc illis exuberare
existimas rerum affluentiam, uestium splendorem,
mensarum luxuriem, congeriem uasorum argen-
teorum & aureorum, nisi de bonis sponsæ? Inde
est quod illa pauper & imops & nuda relinqui-
tur facie miseranda, inculta hispida, exanguis.
Propter hoc non est hoc tempore ornare sponsam
sed spoliare, non est custodire sed perdere, non est
instruere sed prostituere, non est pascere gregem
sed mactare & deuorare, dicente de illis Domino,
Qui deuorant plebem meam ut cibum panis. Et
in alio Propheta. Peccata populi mei comedent,
Quasi dicat, Peccatorum precia exigunt: ex
peccantibus debitam solitudinem non impen-
dunt. **Quem** dabis mihi de numero præpositorum:
qui non plus uigilet subditorum euacuandis mara-
supijs quam uitijs extirpandis? Vbi qui orando
flectit iram: qui predicit annum placabilem Do-
mino. Leuiora loquimur, grauiora grauius manet
iudicium. O utinam tam uigiles reperirentur ad
curam: quam alacres currunt ad cathedram. Vi-
gilarent utiq; solicite seruantes sponsam sibi cre-
ditam, immo uero cui vigilarent pro semetipsis. Pa-
rum est nostris uigilibus quod non seruant nos, ni-
si et perdant. Alto quippe dimersi obliuionis
somno: ad nullum dominicæ comminationis toni-
truum.

trium expurgiscuntur: ut uel suum ipsorum periculum expauescant. Inde est quod non parcant suis qui non parcunt sibi: perimentes pariter & pereentes.

Hæc S. Bernardus aliaq; his longe dura-
ora quam plurima, qui ante Annos 400. uix-
it, de sui temporis spiritualibus. Quantum autem
quæso putas ab illo tempore eorum probitatem
creuisse? Istis infernalibus furij commendet su-
am animam aliquis Epicuri de grege porcius, qui
neq; Deum, neq; resurrectionem, neq; extremum
iudicium credit, non is, qui uel unicam syllabam
in sacris literis ueram esse putat.

O impiam & nefariam interimistarum &
& adiaphoristarum dementiam, qui istis Sathanis
Ecclesiam subiiciunt, istisq; Antichristi
ministris regimen Ecclesiæ Chri-
sti tradunt.

Magdeburgæ excudebat Michael Lotther. Anno
1549.

1770/81

O quamque dulcis et amabilis
Est dilecta domini gratia, quae dicitur
Benedictus apostolus, dicitur apostolus
Paulus ad Corinthus, quod est benevolens
Deum, sed dilectionem, neque extorquentem
et caritatem operari, dicit enim apostolus
ad Corinthus, quod est benevolens, neque
extorquentem, sed dilectionem, neque extorquentem.

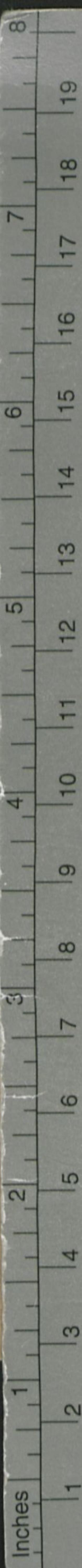
Multoq[ue] dulcis et amabilis
Est dilecta domini gratia, quae dicitur
Benedictus apostolus, dicitur apostolus
Paulus ad Corinthus, quod est benevolens
Deum, sed dilectionem, neque extorquentem.

1770/81

XII 20 1919

Farbkarte #13

B.I.G.

P.208.
208.7.

PISTOLA
IFERI AD SPIRI,
cīrciter ante Annos Cen-
, ut ex codicis uetus state
paret, descripta. Au-
tore Nicolao
Oren.

Rom. i.

propter etiam tradidit illos De-
peditates cordium suorum in
iciam, ut ignominia afficiant
ua inter se mutuo, qui commu-
nitatem eius mendacio, & ue-
nt, colueruntq; creaturas su-
eatorem, qui est laudandus
cula. Quamobrem tradi-
it eos Deus in cupidi-
tates ignomini-
osas.

1549

14